

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/form/r67116047,JECZKOWIAK-Jozef-Gabriel.html>
2023-03-21, 19:13

JĘCZKOWIAK Józef Gabriel

Osoba

JĘCZKOWIAK Józef Gabriel

Urodzony

1898

Zmarł

1966

Opis

organizator konspiracji przedpowstaniowej, kpt. Wojska Polskiego. Ur. 31 stycznia 1898 r. w Poznaniu, w rodzinie urzędnika Jana i Anny z Wrońskich. W Poznaniu ukończył szkołę powszechną i przyjęty został do Gimnazjum św. Marii Magdaleny. Uzyskał dyplom technika melioracji i podjął pracę w biurze melioracyjnym Pankalla i Krenza. Od maja 1913 r. należał do zastępu „Wilków” w drużynie skautowej „Piaś” w Poznaniu.

Za udział w manifestacji patriotycznej (20 lipca 1913) pod pomnikiem A. Mickiewicza skazany na miesiąc więzienia. Po przekształceniu drużyny „Piaś” w hufiec został plut. i chor. 15 października 1914 r. wstąpił do konspiracyjnej bojówki „Sęp”. 10 maja 1915 r. aresztowany został przez pruską policję za pisanie i rozpowszechnianie wierszy antyniemieckich, ale wskutek negatywnego wyniku rewizji zwolniony. 8 maja 1916 r. był ponownie zatrzymany. Jako drużynowy I Drużyny im. Bolesława Chrobrego, został dodatkowo drużynowym II Drużyny im. Kazimierza Wielkiego. 16 Listopada 1916 r. powołany do wojska, służył jako tele-

grafista 3 baterii zapasowej 5 Pułku Artylerii Ciężkiej na Sołaczu.

16 marca 1917 r. wysłany na front zach. do Francji jako obserwator artyleryjski 30 baterii dział okrętowych, a następnie jako rysownik do 11 Dywizji Piechoty i ponownie do 30 baterii, 30 października 1918 r. zdezerterował i wrócił do Poznania, gdzie wstąpił do POW ZP. Brał udział w fałszowaniu niemieckich dokumentów wojskowych i kartek żywnościowych oraz w akcjach na niemieckie magazyny amunicji. 5 listopada 1918 r. wysłany do Warszawy, pod nazwiskiem Karla Schroedera, organizował Polaków, którzy służyli tam w garnizonie niemieckim, jak również zbierał informacje o charakterze wywiadowczym dla potrzeb POW; wraz z żołnierzami-Polakami spowodował rozprężenie w garnizonie, ułatwiając rozbrojenie Niemców. Nawoływał żołnierzy do powrotu do domów.

Z 10 na 11 listopada 1918 r. Polacy zajęli większość obiektów znajdujących się w rękach Niemców. Jęczkowiak uczestniczył w opanowywaniu komendantury na Dworcu Głównym, a członkowie jego grupy m.in. w przejmowaniu koszar i Poczty Głównej. Na Dworcu Głównym utworzył Biuro Werbunkowe do Wojska Polskiego, przeniesione 18 listopada do gmachu poczty (na pl. Napoleona). Prowadził też szkolenia legii akademickiej. Utrzymywał kontakt z Wydziałem dla Spraw b. Zaboru Pruskiego Ministerstwa Spraw Wojskowych. 1 grudnia 1918 r. wrócił do Poznania, a od 5 grudnia był dowódcą straży wewnętrznej, ochraniającej obrady Sejmu Dzielnicowego. Zbierał informacje o sile i nastrojach w garnizonie poznańskim.

27 grudnia 1918 r. uczestniczył w wydarzeniach na ulicach Poznania. W styczniu 1919 r. wstąpił do kompanii skautowej W. Wierzejewskiego, późniejszej kompani 1. Pułku Strzelców Wielkopolskich i w marcu brał udział w odsieczy Lwowa, gdzie 18 marca odniósł ranę. 15 czerwca 1919 r. przydzielony został do baonu zapasowego swojego pułku, do 2 Polowej Kompanii Aeronautycznej jako instruktor. 18 czerwca mianowany sierż. sztabowym i przeniesiony do Szkoły Aeronautycznej w Poznaniu, a 23 lipca do Dowództwa Żandarmerii Polowej w Poznaniu. Służył tam do 15 grudnia 1927 r. (w Poznaniu, Brześciu i Grodnie). 26 października 1919 r. mianowany był ppor., a 1 grudnia 1920 r. - por.

Po przejściu na własną prośbę do rezerwy, przeniósł się do Gdyni. Był radnym miejskim, prezesem i członkiem zarządu wielu organizacji. 1 stycznia 1938 r. został mianowany kpt. rezerwy. We wrześniu 1939 r. walczył w składzie Armii „Pomorze” na Pomorzu i w bitwie nad Bzurą. Ranny z

22 na 23 września 1939 r. w Puszczy Kampinoskiej, dostał się do niewoli niemieckiej.

Po wyzwoleniu był dowódcą polsko-amerykańskiej kompanii wartowniczej, następnie dowódcą kompanii żandarmerii w Polskim Obozie Wyszakoleniowym oddziałów wartowniczych przy armii amerykańskiej (Mannheim-Kaferthal). Od 1 VI 1946 r. służył w dowództwie żandarmerii VII armii amerykańskiej. W maju 1946 r. wrócił do kraju jako komendant transportu wojskowego. Pracował w organach kontroli w Gdańsku i Gdyni, w latach 1957-1964 w Szczecinie i tam przeszedł na emeryturę.

Zm. 14 lutego 1966 r. w Szczecinie, gdzie został pochowany. Odznaczony m.in.: Krzyżem Niepodległości (wcześniej Medalem Niepodległości), Krzyżem Walecznych, Złotym Krzyżem Zasługi. Ze związku małżeńskiego z Jadwigą Dybizbańską miał córkę Wandę (1923).

Bibliografia

B. Polak, Jęczkowiak Józef Gabriel (1898-1966), (w:) Słownik biograficzny powstańców wielkopolskich 1918-1919, red. A. Czubiński, B. Polak, Poznań 2002, s. 138-139.

Autor wpisu

Bogusław Polak